

บทที่ 2

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

เป็นเวลานานมาแล้วที่นักวิจัยทางการศึกษาได้ให้ความสนใจอย่างเด่นชัด
ต่อปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งผู้เรียนซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากในการศึกษาดังรูปแบบการเรียน
ลักษณะของผู้เรียน และสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนรู้ของเขาเหล่านั้น ทั้งนี้เพราะ
ว่าในระบบการเรียนการสอนตามครูอาจารย์ ได้มีความรู้ความเข้าใจในตัวของผู้เรียน
ก็จะเป็นประโยชน์มากเพราะจะโคจรรูปแบบการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ
และลักษณะของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพขึ้น ในกระบวนการ
การเรียนการสอนครู- อาจารย์จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Indi-
vidual Difference) เพราะบุคลิกภาพของบุคคลนั้นก่อตัวมาจากสิ่งแวดล้อมที่แตก
ต่างกัน นอกจากนี้ ครู- อาจารย์ควรจะทำความเข้าใจในลักษณะและธรรมชาติ
ของผู้เรียน ตลอดจนไปจนถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูจะต้องเข้าใจและรู้ว่าผู้เรียนมี
พื้นฐานอย่างไร มีความสนใจและมีความต้องการอะไร รูปแบบการเรียนเป็นอย่างไร
มีวิธีการศึกษาอย่างไรและมีปัญหาในการเรียนอย่างไร เพื่อที่จะโคจรรูปแบบการสอนให้เกิด
การเรียนรู้แก่ผู้เรียนมากที่สุดและเป็นการช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถปรับปรุงตนเอง
ให้เรียนรู้ได้มากที่สุดด้วย (โพธิ์ทรัพย์ สินธวรัตน์ 2524: 15) ในการนำเสนอวรรณคดี
ที่เกี่ยวข้อง ทอไปนี้ผู้วิจัยจะแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

- (1) แนวคิดและทฤษฎี และ (2) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร โดยเป็นผลจาก
การฝึกฝน เมื่อได้รับการเสริมแรง และเป็นผลจากประสบการณ์ของบุคคล มีไชยล

ที่เกิดจากการตอบสนองที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ กาเย่ (Gagne) (กมลรัตน์ หล้าสว่าง 2524: 133) กล่าวว่า องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ

1. ผู้เรียน (The Learner)
2. สิ่งเร้า (Stimulus) หรือสถานการณ์ต่าง ๆ (a stimulus situation) โดยที่สิ่งเร้า หมายถึง สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียน และสถานการณ์ต่าง ๆ หมายถึง สถานการณ์หลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้นรอบตัวผู้เรียน
3. การตอบสนอง (Response) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับสิ่งเร้า

ซึ่งจะเห็นได้ว่าผู้เรียน (The Learner) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญขององค์ประกอบแรกของการเรียนรู้ เดวิด โคลบ และฟราย (David Kolb and Fry) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนรู้ และตัวผู้เรียนไว้ว่า นิสิต นักศึกษา หรือผู้ใหญ่ จะเข้าสู่ประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยวิธีการที่เขาเลือกไว้ตามเอกลักษณ์ของเขาเป็นหลัก (ชม ภูมิภาค 2523: 193) นิสิตนักศึกษามักจะมีความสามารถในการเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ และรูปแบบการเรียนรู้ ที่แตกต่างกัน

สำหรับเรื่องการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ในปัจจุบันเริ่มเป็นที่สนใจของนักการศึกษา และนักจิตวิทยา โดยเฉพาะในต่างประเทศเป็นอย่างมาก สำหรับประเทศไทยก็เริ่มมีผู้สนใจศึกษาวิจัยเพิ่มมากขึ้น แต่มักจะศึกษาไปในรูปแบบของลักษณะนิสัยในการเรียน ทักษะคิด เกี่ยวกับการเรียนหรือรูปแบบการใช้ชีวิต (Life Styles) มากกว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้โดยตรงยังมีน้อยมาก

เกี่ยวกับเรื่องรูปแบบการเรียนรู้นี้ ริตา ดันน์ (Rita Dunn) ศาสตราจารย์ทางการศึกษา ที่ศูนย์การศึกษาแบบเรียน และการสอน (Center for the Study of Learning and Teaching Styles) ณ มหาวิทยาลัย เซนต์จอห์น (St. John's University) และคณะ ได้กล่าวว่า "จากการค้นพบในหลาย ๆ งานวิจัยที่ย่านการออกแบบอย่างดี แสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถที่จะบอกแนวทางที่เขาจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด" และเขาเชื่อว่ารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาอาจจะเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการของนักศึกษาด้วย (Rita Dunn 1981:641)

เมื่อพิจารณาถึงความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) พบว่า ได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านด้วยกัน เจมส์ คีเฟ้ (James Keefe) เห็นว่ารูปแบบการเรียนรู้เป็นเครื่องมือพื้นฐานชนิดใหม่ที่จะทำงาน เป็นแนวทางใหม่ในการมองถึงกระบวนการเรียนการสอนที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับตัวผู้เรียนมากกว่าที่เราเคยรู้จักมาก่อน (James W. Keefe 1979: 131) เดวิด ฮันท์ (David E. Hunt) กล่าวถึงรูปแบบการเรียนรู้ว่าเป็นการพรรณาถึงนักศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้ที่นิสิตนักศึกษาแต่ละคนนิยมชมชอบ รูปแบบการเรียนรู้เป็นคุณลักษณะที่สามารถค้นหาได้ และจากการค้นหา รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาจะเป็นแนวทางไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพกับนักศึกษา (David E. Hunt 1981: 647) ริต้า ดันน์ และคณะ (Rita Dunn and Others) ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ว่า คือผลรวมของความคิดของนักศึกษาเองเกี่ยวกับทิศทางที่นักศึกษาต้องการเรียน ซึ่งถ้าจะกล่าวโดยสรุปแล้ว จะเห็นได้ว่ารูปแบบการเรียนรู้ น่าจะหมายถึงวิธีการที่ชอบในการแก้ปัญหา การคิดหรือการเรียนรู้ที่แต่ละคนชอบ บางครั้งอาจเรียกว่าแบบการคิด (Cognitive Styles) ซึ่งอาจจะอยู่ในความนึกคิดหรือไม่ก็ตาม เป็นการเฉพาะเจาะจงหรือโดยทั่วไปก็ได้

ก่อนที่จะกล่าวถึงการจัดแบ่งหมู่ของรูปแบบการเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในระดับต่อไป ผู้วิจัยก็จะขอกล่าวถึงลักษณะของผู้เรียนเสียก่อนว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร นักศึกษาที่อยู่ในระดับอุดมศึกษานี้เป็นวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยรุ่นกับวัยผู้ใหญ่ เขาจะมีบุคลิกภาพ ทัศนคติ ค่านิยม และลักษณะการใช้ชีวิต (Life Styles) ที่แตกต่างกัน เริ่มที่จะแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง และมีความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนสูง

ในเรื่องของบุคลิกภาพ Carl G. Jung ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนไว้เป็น 2 ประเภทคือ

1. บุคคลประเภทชอบสังคม (Extrovert) เป็นพวกสนุกสนานร่าเริง ไม่เก็บตัว ชอบสังคม มีความสนใจสิ่งแวดลอม มีอุปนิสัยพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของสิ่งแวดลอม และถ้าเกิดความคับข้องใจ จะมีพฤติกรรมออกมาในรูปแบบของการต่อสู้ พวกนี้สร้างเชื่อมั่นอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง

2. บุคคลประเภทเก็บตัว (Introvert) ลักษณะที่เห็นชัดคือมักเป็นคนลึกลับชอบเก็บตัว ถูกพันตัวอยู่กับตัวเองมากกว่าสังคม มักเชื่อถือตนเอง และซื่อายไม่มั่นใจในการที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ภายนอก ในกรณีที่เกิดความคับข้องใจ บุคคลพวกนี้จะมีพฤติกรรมไปในทางแยกตัวไปจากสังคม

ถ้าจะแบ่งลักษณะของคนตามหน้าที่ของจิตใจ Jung ก็ได้แบ่งไว้เป็น 4 ประเภทคือ

1. พวกที่มีความรู้สึกเร็ว ไวต่อความรู้สึก (Sensitive type) เป็นพวกที่แสดงปฏิกิริยาตอบรับเร็ว ไม่ว่าสิ่งกระตุ้นจะเกิดจากภายนอก หรือภายในร่างกาย มักจะขาดความละเอียด

2. พวกที่ไม่เคร่งครัดละเอียด (Intuitive type) เป็นพวกที่สนใจความรู้สึกของตนเองมากกว่าสิ่งที่คนใดแสดงออกไป บางครั้งความคิดและความรู้สึกทำให้คนอื่นคิดไม่ถึง มักจะเป็นนักประดิษฐ์ บางคนเก่งแต่คิด ทำไม่ได้ เป็นพวกไม่เอาจริงเอาใจอะไร บางคราวก็ถูกดูถูกผู้อื่น มักอยู่ในโลกของความฝัน และมักเป็นพวกเก็บตัว การเพ่งฝันจึงเป็นประโยชน์ต่อการประพันธ์

3. พวกแสดงความรู้สึกตามความเป็นจริง (Feeling type) เป็นพวกที่มีอารมณ์รุนแรง มีความคิดลึกซึ้ง ยึดมั่นอยู่ในความประพฤติของตน การกระทำจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับอารมณ์

4. พวกคิดค้นหาความรู้ (Thinking type) พวกนี้มีความสนใจในปรัชญา ศีลธรรม จรรยา และพยายามไปหาความรู้อยู่เสมอ

ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าบุคคลแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันทั้งทางภายนอกและทางจิตใจ (สุธา อินทน์เอม 2521: 128 - 153) แต่ถาจะพิจารณา นักศึกษาในแง่ของความสัมพันธ์ของตัวเขาเองกับสถาบันและความคิดความมีส่วนเกี่ยวข้องกันเพียงใด ประกอบ คูปรัน (ไคอานท์) ของ คลาร์ก และ โทรว์ (Clark and Trow) จำแนกนิสิตนักศึกษาตามลักษณะนี้ออกเป็นกลุ่มวัฒนธรรมย่อย

4 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มวิชาการ (Academic Subculture) นักศึกษาประเภทนี้ให้ความสนใจในเรื่องของเนื้อหาวิชาการ และบทความทั้งหลาย มักจะเวียนหนัก คอ้งการให้คะแนนดี มีความผูกพันกับสถาบันในแง่มีบุคคลที่ให้โอกาสเข้าไปศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน เป็นพวกที่เรียนเพื่อ "เกียรตินิยม" เหยียดทอง เหยียดเงิน หรือเหยียดทองแดง อนาคตฝากอยู่กับโอกาสที่จะศึกษาต่อทั้งในและนอกประเทศ

2. กลุ่มคอตาน (Non-Conformist Subculture) นักศึกษาประเภทนี้มีลักษณะ ไม่ยอมตามเป็นพวกที่มีความรุนแรง และแข็งกร้าว สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง สนใจที่จะแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ทั้งทางด้านวรรณกรรม ศิลปะ และการเมือง มักจะแยกตัวออกจากคณาจารย์ สถาบันและเป็นปฏิปักษ์ต่อผู้บริหาร มีความอิสระ และนิยมที่จะแสวงหาความรู้จากนอกรมหาวิทยาลัย

3. กลุ่มกิจกรรม (Collegiate Subculture) นักศึกษากลุ่มนี้ ไม่นิยมการเรียนรู้ อย่างจริงจัง ไม่สนใจเรื่องความคิดหรือการอ่านเหมือนสองพวกแรก คุณค่าของเขายู่ที่ชีวิตสำราญ และกิจกรรมนอกหลักสูตรในสถาบัน โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬา สันทนาการ งานสังคม และการเชียร์กีฬา มีความรู้สึกผูกพันกับสถาบันของตนเองมาก

4. กลุ่มอาชีพ (Vocational Subculture) มีลักษณะสนใจเอาเรียนเพื่อรับปริญญาไปประกอบอาชีพ ไม่สนใจเรื่องความคิดความอาช้อย่างแท้จริง ไม่มีความรู้สึกผูกพันกับสถานศึกษา นอกจากจะเห็นว่าเป็นแหล่งฝึกงาน และเป็นสถานที่ซึ่งจะนำไปสู่ปริญญาอันจะนำไปสู่อนาคตการทำงานที่ดียิ่งขึ้น ไม่สนใจกิจกรรมทุกประเภท นอกจากกิจกรรมพิเศษที่มีรายได้

(ประกอบ คุปรัตน์ 2524: 1 - 4)

สำหรับในประเทศไทย ก็ได้มีการจำแนกลักษณะของผู้เรียน โดยใช้ลักษณะการเรียนและความมุ่งหวังในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์ ทั้งนี้คือ เกื้อใจ ชิวภักดิ์ ได้แยกประเภทของนักศึกษาเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ นิสิตนักศึกษาที่เข้ามาแล้วต้องการเรียน กับนิสิตนักศึกษาที่เข้ามาเพราะความจำเป็น (เกื้อใจ ชิวภักดิ์ 2526: 110-111) สรรเสริญ อุทัยเฉลิม ได้แบ่งนักศึกษาไทยเป็น 3 ประเภท คือ

พวกแรกเป็นประเภทที่มาเรียนเพื่อหาความรู้อย่างเดียวไม่สนใจสิ่งแวดล้อมภายนอก พวกที่สองเป็นประเภทที่มาเรียนเพื่อแสวงหาความรู้เพื่อตนเอง และสังคม มักจะใช้เวลาว่างออกไปทำเพื่อประโยชน์ช่วยเหลือสังคมให้ดีขึ้น และพวกที่สามคือ ประเภทแสวงหาแนวคิดใหม่ ซึ่งพวกนี้บางครั้งก็ได้ชื่อว่าเป็นพวกหัวก้าวหน้า หรือปัญญาชน (สรรเสริญ อุทัยเฉลิม 2514: 183 - 184)

จากลักษณะของบุคลิกภาพและลักษณะของผู้เรียนที่เราสามารถจำแนกเป็นกลุ่ม ๆ ที่แตกต่างกันไต่ก็เป็นสิ่งที่สามารถจะบ่งชี้ได้ว่ารูปแบบการเรียนของผู้เรียนก็ควรจะต้องแตกต่างกันด้วย และสำหรับรูปแบบการเรียนของนักศึกษาที่ใดมีนักการศึกษาจำแนกไว้หลายท่านด้วยกัน ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยจะขอเสนอและเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนซึ่งได้จัดแบ่งไว้โดย แอนโทนี กราสซ่า และเชอร์วิล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman, กับริชาร์ด แมนน์ (Richard Mann) เท่านั้น

แอนโทนี กราสซ่า และเชอร์วิล ไรช์แมน (Anthony Grasha and Sheryl Reichman, 1975:13-15) ได้ศึกษาและแบ่งประเภทของรูปแบบการเรียนของนักศึกษาออกเป็น 6 แบบ ซึ่งผู้วิจัยถือเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วย กราสซ่า และไรช์แมนได้แบ่งรูปแบบการเรียนโดยถือทัศนคติที่มีต่อการเรียน/ความคิดเห็นที่มีต่อครูและเพื่อน และวิธีการโต้ตอบกันในชั้นเรียน ของนักศึกษาเป็นเกณฑ์ พวกเขาได้จำแนกรูปแบบการเรียน และลักษณะของนักศึกษาในแต่ละรูปแบบดังนี้คือ

1. แบบอิสระ (Independent) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้จะเป็นคนที่ชอบคิดด้วยตนเอง ชอบที่จะทำงานด้วยความคิดเห็นของตนเอง แต่ก็ยอมรับทั้งความคิดเห็นของเพื่อน ๆ คนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เขาจะเรียนในเนื้อหาวิชาที่เขารู้สึกที่สำคัญ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถทางการเรียนรู้ของตนเองเป็นอย่างมาก

2. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้จะเป็นคนที่ไม่สนใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนในชั้นเรียนโดยทั่วไป เขาไม่ชอบที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับเพื่อน ๆ และอาจารย์ นอกจากนี้เขาจะไม่

สนใจในสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

3. แบบร่วมมือ (Collaborative) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้จะเป็นคนที่มีความรู้สึกว่าเขาจะสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุดด้วยการร่วมมือกันในแง่ของความคิดเห็นและความสามารถพิเศษของเขาและเพื่อน ๆ เขาพยายามที่จะร่วมมือกับอาจารย์ และเพื่อนในกิจกรรมการเรียนการสอน เขาชอบที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น เขามีความเห็นในห้องเรียนเป็นที่ซึ่งเหมาะสำหรับการมีปะทะสังสรรค์ทางสังคม และเรียนรู้เนื้อหาวิชา

4. แบบพึ่งพา (Dependent) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้จะเป็นคนที่แสดงถึงความอยากหรืออยากเรียนน้อยมาก เป็นคนที่เรียนรู้เฉพาะสิ่งที่กำหนดให้เรียนเท่านั้น เขาจะเห็นว่าอาจารย์และเพื่อน ๆ คือแหล่งของความรู้ และแหล่งที่จะสนับสนุนช่วยเหลือเขาได้ เขาจะพยายามที่จะแสวงหากันที่มีความสามารถที่จะแนะนำเขาได้ และเขาต้องการที่จะรับคำสั่ง หรือการบอกว่า จะต้องทำอะไร

5. แบบแข่งขัน (Competitive) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้มักจะเป็นคนที่เรียนรู้ด้วยการที่พยายามกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้ดีกว่าคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เขามีความรู้สึกว่าจะต้องแข่งขันกับเพื่อน ๆ คนอื่นในชั้นเรียนเพื่อที่จะได้รางวัล เช่นระดับคะแนนที่ดีกว่า หรือได้รับคำชมเชยจากอาจารย์ เขาจะมองในห้องเรียนหรือบรรยากาศในห้องเรียนว่าจะต้องมีการแพ้ หรือชนะ และเขาจะคงเป็นผู้ชนะเสมอ

6. แบบมีส่วนร่วม (Participant) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้จะเป็นคนที่ต้องการเรียนรู้เนื้อหาวิชาและชอบที่จะไปเรียนในชั้นเรียน เขามีความรู้สึกรับผิดชอบแม้จะอยู่นอกชั้นเรียนและชอบที่จะมีส่วนร่วมด้วยเพื่อนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เขามีความรู้สึกว่าเขาจะต้องมีส่วนร่วมในมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน แต่เขาก็จะมีส่วนร่วมน้อยมากถ้ากิจกรรมนั้นเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร หรือเป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนในชั้นเรียน

ริชาร์ด แมนน์ (Richard Mann) ศาสตราจารย์ทางจิตวิทยา ณ มหาวิทยาลัยมิชิแกน (Michigan University) เป็นอีกคนหนึ่งซึ่งสนใจและศึกษาพฤติกรรม

การเรียนในห้องเรียน เขาได้แบ่งรูปแบบการเรียนออกเป็น 8 แบบคือ

1. แบบยินยอม (The compliant students) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้ในบางครั้งดีกว่าลักษณะของนักเรียนที่ดี (Good students) ในห้องเรียนธรรมดาแบบเดิม เพราะเขาจะเป็นที่พอใจของเพื่อน ๆ และครู ผู้เรียนแบบนี้มักจะยึดเอางานเป็นหลัก และสนใจเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานของตนเท่านั้น เขาจะไม่ละทิ้งงานของเขาเด็ดขาด งานที่เขาทำมักจะเป็นงานที่ผู้ปกครองหรือครูมอบหมายให้ทำ เพราะครูมีอำนาจในการให้เกรดเขา เขามีแนวโน้มที่จะทำงานไม่มากและไม่บ่อยเกินไป แต่ให้พอเหมาะตามที่ครูกำหนดให้ เขาไม่ชอบห้องเรียนที่ขาดระเบียบและขาดการควบคุม ลักษณะสำคัญของผู้เรียนแบบนี้คือเขามีความต้องการที่จะทำความเข้าใจกับวิชาที่เรียน

2. แบบวิตกกังวล (The anxious dependent students) นักศึกษาที่มีลักษณะนี้จะมีอยู่เป็นจำนวนมาก และเป็นกลุ่มที่ครูอาจารย์ควรให้ความสนใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก นักศึกษาพวกนี้จะมีความรู้สึกกระวนกระวาย และต้องการความช่วยเหลือจากครูผู้สอน พวกเขาจะมีความรู้สึกวิตกกังวลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน นอกจากนี้ก็มีความกังวลเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำในชั้นเรียน เขาจะมีความรู้สึกว่าจะไม่มีความสามารถ และความรู้สึกกังวลคล้ายผสมผสานกับแรงกดดันภายนอกโดยเฉพาะจากผู้ปกครอง มีผลทำให้ นักศึกษามีความกลัวและกังวลเกี่ยวกับผลการเรียนของตนเป็นอย่างมาก

3. แบบท้อใจ (The discouraged workers) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้ มักจะไม่มี ความตั้งใจพอใจในตัวเอง และเมื่อมีสิ่งที่ดีผลลาคขึ้นพวกเขา ก็จะมี ความละอายและโทษตัวเอง พวกเขาจะไม่มองว่าคนอื่นเป็นปฏิปักษ์ มักจะมีทัศนคติ ต่อตนเองในทางลบ และชอบแยกตัวเองออกจากกลุ่ม

4. แบบอิสระ (The Independents) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้ จะมีความเป็นผู้นำมากกว่าผู้อื่นอย่างชัดเจน ส่วนหนึ่งของกลุ่มนี้จะเป็นพวกที่มีสติปัญญาดี และมีความมั่นใจในตนเองสูง ไม่ค่อยจะได้รับการบีบบังคับจากครู งานหรือเพื่อน ๆ ในขณะที่เพื่อน ๆ สับสนหรือวิตกกังวล พวกเขาจะมีความสามารถที่จะมอง

ความสัมพันธ์ของการเรียน วัตถุประสงค์ และการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และถ้ามีโอกาสที่จะปฏิบัติงานใด ๆ ร่วมกับครู-อาจารย์ และเพื่อนร่วมชั้น พวกเขาต้องการที่รู้ถึงความแตกต่างของบทบาทของแต่ละคนอย่างชัดเจน

5. แบบวีรบุรุษ หรือคนเก่ง (The heroes) นักศึกษาพวกนี้ส่วนมากมักจะเป็นผู้ชาย เป็นพวกที่เป็นที่รู้จัก เรียนเก่ง ผลงานของกลุ่มนี้ทั้งที่เป็นประเภทสร้างสรรค์และสร้างปฏิปักษ์ก่อให้เกิดความไม่พอใจอย่างรุนแรงได้ นักศึกษาพวกนี้มีความพอใจในอำนาจ ทำให้พวกเขาพยายามสร้างเอกลักษณ์โดยการแสดงออก

6. แบบลอบยิง (The snipers) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้ เป็นพวกที่มองโลกในแง่ร้าย มองเห็นความภาคภูมิใจของตนเองอยู่ในระดับต่ำ พวกเขาจะทำให้ครู - อาจารย์โกรธโดยหาเหตุผลไม่ได้ มีแนวโน้มที่จะเป็นปฏิปักษ์กับครู - อาจารย์ และมักจะหลบหลีกการที่จะต้องเผชิญหน้ากับอาจารย์ผู้สอน

7. แบบแสวงหาความสนใจ (The attention seekers) นักศึกษาที่มีรูปแบบการเรียนแบบนี้มีแนวโน้มที่จะมีบทบาททางสังคมมากกว่าด้านสติปัญญา พวกเขาจะสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อน เพื่อที่จะให้ชื่นชมในตัวเขาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่นการพูดคุย คุยโม้ เล่าเรื่องตลก เขาต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับและเป็นที่น่าสนใจในหมู่เพื่อน ๆ และอาจารย์ในด้านอื่น ๆ ไปเสียเพราะเขาไม่ยอมให้เพื่อนมาสนใจเขาในเรื่องของการเรียน นักศึกษาพวกนี้จะไม่มีความสุขเลยถ้าเขาได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบหรือทำงานใดๆ ด้วยความสามารถของเขาเอง

8. แบบสงบเงียบ (The silent students) นักศึกษาพวกนี้ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน พูดน้อย และมักจะเงิบเฉย มีสัมพันธภาพกับครู - อาจารย์น้อยมาก ไม่ทำอะไรไม่ว่าในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน นักศึกษาพวกนี้จะมีบทบาทน้อยมากในห้องเรียน

จากรูปแบบการเรียนที่กล่าวมาแล้ว สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้

ดังนี้คือ

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบรูปแบบการเรียน

กราสชา และไรชแมน (Grasha and Reichmann)	ริชาร์ค แมนน์ (Richard Mann)	ข้อเปรียบเทียบ
แบบอิสระ (Independent)	แบบอิสระ (The Independent)	มีความเป็นอิสระในการแสวงหาความรู้ มีพฤติกรรมและความปรารถนาคล้ายคลึงกัน
แบบพึ่งพา (dependent) แบบร่วมมือ (Collaborative) แบบแข่งขัน (Competitive)	แบบวิคกักจวาล แบบวีรบุรุษ (Heroes) แบบลอบยิง (The snipers) แบบแสวงหาความสนใจ	เป็นลักษณะที่ดูเหมือนอยู่ภายในตัวผู้เรียนและมีความสัมพันธ์กับลักษณะที่ผู้เรียนปฏิบัติออกมา โดยที่เขาต้องการการตอบสนองจากอาจารย์ในลักษณะที่ต่างกัน
แบบมีส่วนร่วม (Participant)	แบบยินยอม (Compliant)	มีลักษณะที่ยอมรับและสนใจในเนื้อหาวิชาที่อาจารย์สอนอย่างแท้จริง
แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance)	แบบท้อใจ แบบสงบเงียบ (The silent students)	เป็นลักษณะที่สะท้อนให้เห็นภาพและปัญหาการอยู่ในชั้นเรียนท่ามกลางอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้น

จากสิ่งที่ได้เสนอมานี้แล้วช่วงต้น จะเห็นได้ชัดว่าในการจัดการเรียนการสอนนั้น ครู - อาจารย์ ควรจะต้องมุ่งให้ความสนใจไปที่ตัวผู้เรียนเป็นประการสำคัญ ความแตกต่างในเรื่องของบุคลิกภาพ ลักษณะของผู้เรียน และรูปแบบการเรียนของผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญซึ่งมีอาจจะเลยได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

อิสเมอ ยูซอฟ (Ismail Yusoff) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับรูปแบบการเรียน โดยใช้แบบวัดรูปแบบการเรียนของโคลบ (Kolb's Learning Style Inventor) กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชาวมาเลเซีย จำนวน 162 คน ซึ่งลงทะเบียนเรียนภาคฤดูร้อน ณ มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (Illinois University) ในปี 1982 ซึ่งเขาค้นพบว่า พฤติกรรมที่พยายามจะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวมีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่มีลักษณะเห็นโคซัค ส่วนพฤติกรรมที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ระดับชั้นปี และสาขาวิชาเรียน เป็นตัวประกอบที่มีนัยสำคัญในความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและรูปแบบการเรียน และพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างที่จะเป็นอิสระจากรูปแบบการเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผลจากการศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญบางอย่างระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและรูปแบบการเรียน เมื่อวิเคราะห์โดยองค์ประกอบต่าง ๆ (Ismail Yusoff 1982, 2304 - A)

โจเซฟ เอฟ. คัฟแมน (Joseph F. Kauffman) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพนิสิตในสหรัฐอเมริกาพบว่านิสิตที่ศึกษาในต่างประเทศชั้นปีกัน มีแนวคิดต่อกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันดังนี้

1. ปีที่หนึ่ง นิสิตรู้สึกตื่นเต้นสนใจต่อทุก ๆ สิ่งรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียน หรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย เขาอยากเรียนมีความตั้งใจในการศึกษา และอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนมและเชื่อฟังคำสอนของอาจารย์
2. ปีที่สอง เขาไม่ค่อยพอใจครูบาอาจารย์ เริ่มความคิดเห็นขัดแย้ง เป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกว่าเขาเองเป็นผู้ใหญ่ขึ้น
3. ปีที่สาม เขามักจะสงบบ้างชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน ๆ ของเขามากกว่ามีความเฉยเมยต่อสังคมมหาวิทยาลัย และต่อการเรียน อาจมีความคิดริเริ่มมีเพื่อน

ทางเพศที่สนิททอจะเป็นคู่รักต่อไปได้

4. ปีที่สี่ เขาจะไม่คอยยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มักจะเริ่มสนใจเรื่องเกี่ยวกับงานการศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคต

(Joseph F. Kauffman 1968: 19 - 21)

ในปี 1953 ถึง 1955 บราวน์ และโฮลซ์แมน (Brown and Holtzman) ได้สนใจและทำการศึกษเกี่ยวกับเรื่องนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนอย่างจริงจัง โดยตั้งสมมุติฐานว่าองค์ประกอบเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน และทัศนคติในการเรียนน่าจะมีผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนมากกว่าตัวแปรทางความบุคลิกภาพ และจิตใจอื่น ๆ เขาทั้งสองได้สร้างแบบสำรวจนิสัยในการเรียน และทัศนคติในการเรียนขึ้น (The Survey of Study Habits and Attitudes - SSHA) นำไปสอบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในชั้น 12 จำนวน 455 คน แล้วนำคะแนนที่ได้จากแบบสำรวจไปหาค่าสหสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งได้จากคะแนนสอบปลายปี ผลปรากฏว่าค่าสหสัมพันธ์สัมพัทธ์ระหว่างคะแนนจากแบบสำรวจนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชายและหญิงเท่ากับ .48 และ .51 ตามลำดับ และทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการศึกษได้สนับสนุนสมมุติฐานดังกล่าวข้างต้น (Brown and Holtzman 1955: 75 - 84)

ค.ศ. 1970 เอ็นทวิสเทิล และโดโรธี (Entwistle and Dorothy) ก็ไม่มีความสนใจในทำนองเดียวกันโดยเขาสนใจว่า บุคลิกภาพ วิธีเรียน จะมีความสัมพันธ์หรือไม่กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าผู้ที่บุคลิกภาพแบบเก็บตัวจะมีวิธีการเรียนหรือนิสัยในการเรียนดีกว่าผู้ที่บุคลิกภาพแบบแสดงตัว ทั้งสองได้สรุปผลถาวรวิจัยไว้ว่านักเรียนที่เรียนดีจะมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว มีวิธีการเรียนที่ดี มีแรงจูงใจในการเรียนสูงตลอดจนมีความมั่นคงทางอารมณ์ (Entwistle and Dorothy 1970: 132 - 143) และในปีถัดมา เอ็นทวิสเทิล ก็ได้ทำการวิจัยร่วมกับ โคอเวลล์ (Cowell) โดยได้ศึกษาว่าผู้ที่บุคลิกภาพและทัศนคติในการเรียน

ต่างกัน จะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่างกันหรือไม่ ผลของการศึกษาปรากฏว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีทัศนคติในการเรียนดีกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบอื่น ๆ แต่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบอื่น ๆ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Cowell and Entwistle 1971: 85 - 89)

สำหรับผลการวิจัยที่เกี่ยวกับนิสัยการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ปรากฏว่ามี 2 ลักษณะ ที่ไม่สอดคล้องกันคือ การวิจัยของแมคค็อกซ์ (Maddox) และของไดเนอร์ (Diener) พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและค่ามีนัยในการเรียนต่างกัน ส่วนการศึกษาของ มาเบล เค.เอ็ม. ลัม (Maibel K.M. Lum) และ เจ. พี. ลิดค็อกท์ (J.P. Liddicoat) พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและค่ามีนัยในการเรียนไม่แตกต่างกัน

โซนา เอ็ม ทอร์กรูด (Zona M. Torgrude) ศึกษาศึกษาแบบบุคลิกภาพคุณลักษณะทางการศึกษาและประสบการณ์ในอาชีพที่มีความสัมพันธ์กับแบบการเรียนของผู้เรียนที่เรียนทางการศึกษาและทำงานเกี่ยวกับสังคมหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกจำนวน 300 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งสามารถวัดการพัฒนาคุณลักษณะของนักศึกษา 3 แบบ และมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพทางการศึกษา และลักษณะอาชีพ ขอคนพบที่สำคัญ คือ บุคลิกภาพและแบบการเรียนมีความสัมพันธ์กัน คุณลักษณะทางการศึกษาและประสบการณ์ทางานอาชีพ มีความสัมพันธ์กับแบบการเรียน แต่ไม่สัมพันธ์กับแบบการปรับตัว (Zona M. Torgrude 1980: 1435 -A)

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับเพศ และแบบการเรียนหรือนิสัยในการเรียนที่ผู้วิจัยจะขอเสนอไว้ในที่นี้ ได้แก่งานวิจัยของคาน (Khan) ศึกษาพบว่าทัศนคติของนักเรียนชายที่มีต่อครูมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่วนนักเรียนหญิงแทนที่จะเป็นทัศนคติที่มีต่อครูกลับเป็นนัยในการเรียนที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Khan 1969: 216 - 221) ส่วนงานวิจัยของวีคาวาลลี (Vedavalli) พบว่านิสิตชายมีนัยในการเรียนดีกว่า

นิสัยหญิง นิสิตหญิงที่อยู่ในชนบทจะมีนิสัยในการเรียนดีกว่านิสัยที่อยู่ในเมืองเล็กน้อย จากผลการศึกษาเหล่านี้แสดงว่าตัวแปรเกี่ยวกับเพศมีอิทธิพลต่อนิสัยในการเรียน

การวิจัยในประเทศไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนของนักศึกษาโดยตรงยังมีอยู่น้อยมาก ในปัจจุบันนี้ ส่วนมากแล้วมักจะเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิต (Life styles) ของนักศึกษาหรือไม่ก็เป็นการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียน หรือนิสัยในการเรียน มากกว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบวัด รูปแบบการเรียนของกราส์ซา และไรซ์แมน เป็นเครื่องมือ ผลการศึกษารายงานว่า นิสิตชอบแบบการเรียน 4 แบบคือ แบบการเรียนแบบร่วมมือค่อนข้างสูง ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ชอบแบบการเรียนแบบหลีกเลี่ยง และแบบแข่งขัน นิสิตที่มีเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และสาขาวิชาที่ต่างกัน มีรูปแบบการเรียนที่ต่างกัน และความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนแต่ละแบบส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก แต่ค่อนข้างต่ำ และบางรูปแบบมีความสัมพันธ์กันในทางลบ (ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล 2524: 105 - 109)

ท.ศ. 2524 ไทฑูรย์ สีนลารัตน์ ได้ทำการวิจัยรูปแบบการใช้ชีวิตของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมุ่งศึกษาถึงลักษณะการใช้ชีวิตของนิสิต ตามลักษณะกลุ่มต่าง ๆ กัน ๗ กลุ่ม คือกลุ่มกิจกรรม กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ โดยศึกษากับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีในปีการศึกษา 2524 ทั้ง 14 คณะ จำนวน 1,925 คน ครอบคลุมทุกระดับชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบวัดรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิต ซึ่งสามารถวัดรูปแบบการใช้ชีวิตได้ชัดเจนรวม 7 กลุ่ม ๆ ละ 10 ข้อ รวมทั้งหมด 70 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีความสนใจ ความชอบ และการใช้ชีวิต แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี แต่ละหลักสูตร แต่ละสาขาวิชา และแต่ละคณะต่างมีความแตกต่างกันในแต่ละรูปแบบการใช้ชีวิตทั้งสิ้น

โดยนิสิตส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปในทางกลุ่มก้าวหน้าอย่างมาก และรองลงมาคือกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนกลุ่มการใช้ชีวิตที่นิสิตมีลักษณะโน้มไปน้อยมีเพียงกลุ่มเดียวคือกลุ่มเก็บตัว (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2524, ไม่ปรากฏหน้า)

นอกจากนี้ ปรียาพร พวงอสิวร ได้ศึกษาพบว่า ในกลุ่มนิสิตชายนั้นพวกเขาจะเน้นความสำคัญของผู้อื่นมากกว่าความสนใจตนเอง อยากรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากกว่าอยากให้ผู้อื่นรับฟังความคิดเห็นของตน อยากรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นแสดงความสามารถของตนมากกว่าอยากได้ให้ผู้อื่นเห็นความสามารถของตนเอง (ปรียาพร พวงอสิวร 2521, 46) ส่วนนารี มีตรสัมพันธคดี พบว่านิสิตหญิงมักรู้เกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียนการสอน ความสัมพันธ์กับเพื่อนอยู่ในระดับที่ดีกว่านิสิตชาย (นารี มีตรสัมพันธคดี 2523, 91) ซึ่งจากผลการวิจัยของทั้งสองท่านนี้ก็เห็นได้ชัดว่านิสิตที่มีเพศต่างกัน มีลักษณะเฉพาะที่ต่างกัน ซึ่งก็น่าจะมีผลส่งไปถึงแนวทางในการเรียนรู้และแบบการเรียนที่ต่างกันด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวกับนิสัยและทัศนคติทางการเรียนได้แก่งานวิจัยของนาพร เมษรักษาวิช ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยและทัศนคติในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเปรียบเทียบนิสัยและทัศนคติในการเรียนระหว่างนักเรียนที่เรียนในสาขาวิชาต่างกัน โดยการใชแบบสำรวจนิสัย และทัศนคติในการเรียนของบราวน์ และโฮลทซ์แมน ฟอรั่ม เอช (The Surve of Study Habits and Attitudes: Brown and Holtzman : Form H) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า นิสัยและทัศนคติในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนที่ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีนิสัยและทัศนคติในการเรียนไม่แตกต่างกัน โดยทั่วไปแล้ว นิสัยและทัศนคติในการเรียนของนักเรียนต่างสาขาวิชาจะต่างกัน ยกเว้นนักเรียนชายแผนกวิทยาศาสตร์และนักเรียนหญิงแผนกศิลปศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

จากงานวิจัยทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยที่ได้นำมาเสนอนี้ สรุปได้ว่า นิสิตนักศึกษาแม้จะมีแนวโน้มในการเรียนที่ต่างกัน ทั้งนี้ถึงแม้ว่างานวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเกี่ยวกับนิสัยและทัศนคติทางการเรียนก็ตามแต่ก็เห็นได้ชัดว่า มีตัว

แปรหลายตัว เช่น เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นปี และสาขาวิชา ซึ่งมีผลกระทบและมีความสัมพันธ์กับนิสัยและทัศนคติทางการเรียน ทำให้นิสิตนักศึกษาที่มีนิสัยและทัศนคติทางการเรียนต่างกัน ซึ่งอาจให้ความหมายในลักษณะของรูปแบบการเรียนที่ต่างกันด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่างานวิจัยส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในประเทศไทย ไม่ค่อยมีงานวิจัยที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของรูปแบบการเรียนกับตัวแปรที่มีผลต่อรูปแบบการเรียน และแม้แต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษารูปแบบการเรียนของนิสิตก็มีน้อยมาก ทั้ง ๆ ที่รูปแบบการเรียนมีความสำคัญ และควรจะคำนึงถึงเพื่อที่ครูผู้สอนจะได้วางแผนการเรียนการสอนให้เหมาะสม และเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย